

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Н. Шпортюк, к.держ.упр. доцент Дніпровський державний аграрно-економічний університет

У вітчизняній аграрній науці і практиці сформувалося стереотипне уявлення про те, що підвищення конкурентоспроможності можливо лише в секторі велико - товарного виробництва і в випадку нарощування його масштабів. Це вдало використовується зацікавленими діловими і політичними колами для «вибивання» бюджетної підтримки та інших преференцій. При цьому ігнорується відомий факт про обмеження дії ефекту масштабу в сільському господарстві, не беруться до уваги загрози і ризики для навколишнього середовища, людей і самого аграрного бізнесу, які створюються для великого скупчення оброблюваних площ, утримуваних в одному місці тварин і т.д.

У світовій же практиці підтримки конкурентоспроможності означає формування рівних можливостей господарювання для різних за розмірами та видами сільськогосподарської діяльності виробників. Разом з тим заходи аграрної політики спрямовуються на підтримку тих виробників, які мають в конкретний період менші конкурентні можливості, обумовлені або обсягами виробництва, або видами діяльності, або природними умовами господарювання і т.п. Наприклад, підвищення конкурентоспроможності маломасштабного сільськогосподарського виробництва до рівня велико - товарного, здійснюється державою через стимулювання процесів консолідації, кооперування, формування товарних партій, забезпечення доступу до вигідними цінами і т.д.

Отже, завдання підвищення конкурентоспроможності вітчизняного аграрного виробництва полягає у створенні умов для зростання загального рівня продуктивності сектора на основі сталості, при гармонійному поєднанні різних галузей сільського господарства і типів господарств (великих, середніх і малих), коли кожне з них займає найбільш притаманну йому ринкову нішу. Це поєднання має відкрити можливості для раціонального використання земельно

- ресурсного потенціалу, а також створення умов рівного доступу виробників до техніко-технологічних та організаційних інновацій, фінансів, ринкової інфраструктури, вигодам від експорту продукції.

Зазначені заходи неможливі без запровадження спеціального режиму

регулювання діяльності агро холдингів для обмеження їх ринкової влади. Слід усвідомити, що економічна природа капіталу орієнтована на ті сфери діяльності, які здатні принести максимальний прибуток. У

сучасних умовах такої сферою є і сільське господарство. І, як свого часу відзначали класики економічної теорії, щоб опанувати подібну сферу, капітал не зупиняється ні перед чим. Зараз склалася ситуація, при якій лише обмеженнями землекористування і землеволодіння неможливо врегулювати домінуюче становище агро корпорацій в аграрному секторі.

Таким чином, вітчизняна модель аграрного виробництва, сформована протягом двох останніх десятиліть, дозволяє досягати економічне зростання, а також забезпечувати вагомі фінансові результати певного кола виробників. Одночасно суспільні блага, в тому числі такі важливі, як продовольче самозабезпечення, економічна база життєдіяльності сільського населення, відтворення селянства і підтримання екологічної рівноваги, повинні створюватися в процесі сільськогосподарського виробництва, що виділяється недостатньо, а сімейний тип господарювання, який найбільш повно орієнтований на створення цих благ, не отримує належного розвитку.

Тому існуюча модель аграрного виробництва потребує всебічної модернізації, здійснюваної на соціоекономічних засадах.